

Szerkesztési iroda:

Főter Szt.-Ferencczi háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet *mindennap* 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margittai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Filöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, a nyitványok és hirdetések. Hirdetések jutányosan számítatnak

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egy év évre . . . . . 4 frt
Fél évre . . . . . 2 frt
Negyed évre . . . . . 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadottnak: Budapest: Goldberger A. V. An Ekestein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelk A., Danbe G. L. és társánál és Herndl Brúnben: Stern M.

Nyitványok 10 kr.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi térségi öngyelző és szövetkező”, a „Csáktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár” és „Alsó-Muraközi Takarékpénztár” és „Öngyelző-szövetkező” és a Muraköz-hegyvidéki közművelődési „Önközpont” hivatalos közlönye.

A csáktornya-szent-iványi vasút ügye a megyei közgyűlésen

Olvasatott a közmunka- és közlekedési miniszteriumnak leirata, melyben a törvényhatóságnak 1887 évi októberben tartott gyűlésén a szent iván zala-egerszeg csáktornyai vasuttyigben hozott határozatára kijelenti, hogy elvileg nincsen ugyan észrevétele az ellen, hogy az említett helyi érdekű vasut a közmunkaváltáság főmelméke által elérendő jövedelmi szaporulatból a megye részéről 10 éven át évi 30,000 frittal segélyeztessék; azonban tekintettel arra, hogy az említett vasutvonalat csak azon esetben engedélyezheti, ha az egyfelől Rédicstől Körmenedig, másfelől Szent Ivántól Sümeg, illetve Boba-Jánosháza felé vezetendő összekötő vonalak kiépítésével a magyar-nyugoti vasutvonalakkal kapcsolatba hozatik: a szóban forgó közgyűlési határozatot ez alkalommal még helyben nem hagyhatja hanem elrendeli, hogy az említett összes vasutvonalak létesítése iránt a megye újabb megállapodásokra jusson az engedélyt kérőkkel s az erre vonatkozó közgyűlési határozat fejtérjessék.

Ezzel kapcsolatban előter esztetett a megye állandó vasutügyi bizottságának az ügyben tett javaslata, melynek elfogadásával a közgyűlés elhatározta, hogy miután a miniszteri rendeletben érintett és Körmendtől Rédicsig tervezett összekötő vasutvonal kiépítése a megyei közforgalom érdekében nem áll: az a megye részéről

nem segélyeztetik. Ellenben tekintve, hogy a Szent-Ivántól Csáktornyaiig tervezett helyi érdekű vasutvonal mielőbbi kiépítése a megyebeli lakosság gazdasági és kulturális viszonyának fejlődése s így szellemi és anyagi haladásának szempontjából elődázhatatlannul szükséges, ezen vasutvonal engedélyezését azonban a közmunka- és közlekedési miniszterium országos forgalmi politikai szempontból azon feltételhez kötötte, hogy az Szent-Ivántól Sümeg, illetve Boba-Jánosháza felé vezetendő összekötő vonal kiépítése segélyével a magyar nyugoti vasutal kapcsolatba hozassék: tekintve továbbá, hogy ezen összekötő vasutvonal kiépítését nemcsak az országos forgalmi politika, hanem a megye közforgalom érdekében sőt észszerűt megyei vasuti hálózat létesíthetése is sürögösen követelik: ugyanazert a megyei közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy úgy a Szent Ivántól Csáktornyaiig tervezett, valamint az ezt a magyar nyugoti vaspályával összekötő és Szent Ivántól lehetőleg Szent-Gróth és Sümeg érintésével, a közigazgatási bejárás alkalmával az érdekeltég meghallgatása alapján megállapítandó ponton a már készülőben levő Boba-Jánosháza-sümegi vasutvonalba vezetendő helyi érdekű vasutakat, tekintettel azok hosszára, megfelelő összegű és a vállalat által átengedendő törzsrészvények ellenértékűl oly arányban segélyezze a megye, amint az a szent-iván-csáktornyai vasutvonalra nézve az 1887 évi októberi közgyűlésen kimondott határozattal már megállapított. Határozatilag kimondotta

egyuttal a közgyűlés hogy miután a helyi érdekű vasutakra vonatkozólag alkotott és már szentesítés alatt álló új törvény megengedi, hogy azok segélyezése czéljából az 1883. évi XV. t. c. alapján az állami egyen s adókra megyei pótdátot vehet ki és az arányos köztelher viselés elvének sokal inkább megfelel, ha a vasuti segélyekre kívántató pénzalap pótdátó kivetése, nem pedig a közmunka váltáság felemelése által állitattik elő; mivel a tervbe vett helyi érdekű vasutvonalaknak a megye által történendő segélyezésére megközelítő számítás szerint 600,000 frt segély szükséges, mely körülbelül 33,000 frt annuitású fedeztetnék, melynek fedezésére az egész megyének 1,529 416 frtnyi egyenes állami adódjára kivetendő alig 2 1/2% os megyei pótdátó kivetése szükséges a kölcsön teljes lefizetéseig, ami azonban számba sem vehető terhet ró a megye lakosságára, szemben a vasutvonal teljes tése által a megyére háramlandó nagy előnyökkel: a megyében építendő helyi érdekű vasutvonalak segélyezésére a megye 40 -50 évi törlesztésre 600 000 frt kölcsönt vesz fel és az annuitásokat az egyenes állami adókra kivetendő megyei pótdátóból fedezendő, kikötte a megye magának, hogy a segélyezésnek megfelelő összegű törzsrészvények adásán kívül mindegyik vállalat vasutigazgatóságában a megye egy tagjával képviselve legyen és az évi zármérleg a megyének bemutatassék.

Mely közgyűlési határozat a megyében törvényszabta módon kihirdettetik melynek

A „Muraköz” tárczája.

Nosz Köttyogi János és fia Ábrahám.

IRTA: SPINDLER GYULA.

(Vége.)

Ábrahám restle a dolgot rémitően; mérges volt; szeretett volna valakivel összeveszni, hogy Isten igazában kikübalhassa magát.

Elment a korcsmába; majd fog ő ott olyan embert, kivel össze lehet veszni; azt hiszem, meg rakja emberűl!

Hanem a korcsmában nem volt senki. No majd jó, gondolá. — Bort hozzon! — kiállott a korcsmárosra s kiitta az egész üveget, ki a másodikát, harmadikat, végre már nem is olvasta, csak ivott a nélkül, hogy egyet is szült volna.

Egy óra alatt tökéletesen elkészült Ábrahám részeg embernek s haza felé szük lett neki az út, s mig bukkácsolt, folytonosan dörmögte magában: — Engem így esu... csuffa tenni, engem!... itt megállt s kétféle vetette lábát s végignézett magán, de feje előre rántotta s úgy nekiódult egy kerítésnek, hogy azt majd ledöntötte.

— Mi... mindgy... őlt a Zs... Zsuzska, elveszem azt... el én... tru... truca elveszem a Zsu... Zsu... Zsuzsák, aztán nem bánom, ha be... belehalok is... úgy... ni!

E közben saját udvarába ért; ott egy fahasábban való áttelepben fölbukott és belötte az orrát; mind a mellet meg nem mozdult, mig ki nem aludta magát, ez pedig történt másnap tíz óraker délelőt Ekkor föltápaszkodott, körül nézett és szeretett volna olyan emberre akadni, ki meg tudta volna neki magyarázni, hogy miként jutott ő verbe keverve a fahasábok közé és megtapogatván magát, ráukadt orrára, vagyis annak romjaira, mert úgy szét volt zuvva, hogy annak hasznát becsülettel venni nem lehetett. Ábrahám megpisszult tökéletesen, eszébe jutott a tegnapi nap, hogy rutul megkosarazták, bement a házba, ott nem volt senki; Zsuzsák is kezesre, de nem találta, egy szomszédasszony az ön fölvilágosítást adta, hogy Zsuzsána összeszettele kényerűt az öreg bérrel s tegnap elmentek s azt izente Ábrahám urnak: ő ugy is tudja hogy Ábrahám asszonyt akar hozni a házhoz s így ő fölösleges lenne.

Ábrahámot egy nem igen zavarta meg, az öreg halála óta úgy sem sokat adott Zsuzsánára, hanem ezen eset mégis azt eredményezte, hogy Ábrahám ezentul ki nem állhatta az asszonyokat, s minden vigaszt a gazdálkodásban kereste. Elkezdett gazdasági könyveket olvasni, melyből

megokosodott szépen, kurálta az ókröket és birakákat, melyek azért lulak egymá után. Hozott kínai tókmagot, vett 10 kiló rizksását s elvette ugarba. A kínai tókmagból lett aztán olyan gyönyörű esemege, melyet a kanász rendezés szedés előtt egy nappal ráगतott össze csacsaiával. A rizkása helyvén nőtt viragos számarózza, melyet Ábrahám, midőn kelni kezdett, mint ritkaságot mutogatott a parasztembereknak, kik látván mire fejlődött ez a külföldi növény, elneveztek ezt Köttyogi rózsájának. Az eszesben ott hibázta el Ábrahám a doigot, hogy a boltban vett hámozott rizst s ezt vetette el.

Hanem ezen két példa nem riasztotta vissza a gazdaságot; vetett ő ezután is mindenféle orosz növényeket, melyek felülvén mind elváltak szépen napraforgóvá, bölenekké, szarkalábbá s több efféle kellemetes virágokká...

Istenben boldogult Nosz Köttyogi János nemzetes uram megfordulna sirjában, ha látná, hogy az általa elvetett az uri familia megalapítására czélzó tervek, milyen virágokat teremnek. Ábrahám urf, ha az emberek kinevetik, ezzel vigasztalja magát:

— Hjab, ilyen a világ! Sokat ígér, keveset ad.

megérténte után az esetleg benyújtandó feljavítványokkal együtt jóváhagyás végett a közmunka- és közlekedéstudomány-miniszteriumhoz felterjesztetik.

TANÜGY.

Levegő fizikai és egészségügyi szempontból.

— Népies értekezés. —

Irta s a Maraköz hegyvidéki állami tanítók önképző körének havi gyűlésén felolvasta:

KOVÁTS GYULA.

(Folytatás.)

Fentebb mondtam volt, hogy minden térség a gumi labda belseje is levegővel van tele, már most ha a labdát a falhoz, vagy a földre hajtjuk, akkor a benne lévő levegő a hajtási erőnél fogva összenyomódik; de ruganyosságánál fogva ismét hirtelen előbbeni térfogatát igyekezik elfoglalni, a fal-, esetleg földről visszalökődve egyenes irányban maga-ra ugrik fel. Tehát a labda ugró képessége nem az ő, hanem a levegő ruganyosságának érdeme.

Vagy pl. egy szűk nyakú s léleg vízzel töltött üvegnek nyílását parafadugóval akként zárjuk el, hogy abba a külső levegő be ne hatolhasson és a dugón keresztül a felső végén tőbbszörösen huzott, majdnem a fenékiig erős üvegcsövet helyezünk s egy másik, a víz színe fölött végsőig hajtított üvegcsővön keresztül bele luvunk, azt tapasztaljuk, hogy a bent lévő levegő először buborékok alakjában a víz színe fölé gyűlemlik. Ha most a fuvással felhagyunk, a levegő gyorsan előbbeni térfogatát igyekezik elfoglalni, a víz nagy erővel a vékony nyílású csővön át sugár alakban kilövi. Amely elég bizonyítéka annak, hogy a levegő ruganyos test.

Van még a levegőnek egy 3-ik a minden-napi életben lépten-nyomon szemléltethető tulajdonsága s ez a légnyomás.

Majdnem hitetlennek tűnik fel, hogy az a sokak által semminek hitt valami és közelben teljesen láthatatlan test, a levegő nyomást, azaz erőt is tudjon kifejteni. Pedig annak minden képe-zetet felül muló ereje, azaz nyomási képessége van. Így pl. egy négyzetögm., azaz oly területre, melynek minden oldala egy cm., egy Kgrmnyi nyomást gyakorol, vagyis egy Kgr. súlylany nehezedik. Hogy a levegő óriási nyomási képessé-gét még közel foghatókba tegyem, ide idétem Querikó Ottó magdeburgi polgármester egy erre vonatkozó kísérletét. Ő, hogy a levegő valódi nyomásáról meggyőződjék, két egymással teljesen össze illő réz félgömböt készítettet s azt össze illesztve, belőle a levegőt teljesen kiszivattyúzta; amelynek belseje most már teljesen üres volt. S ezután a félgömbök mindegyikére 8-8 erős lovat fogaltott, melyek azokat ellenkező irányban húták; de egymástól elszakítani nem sikerült.

Es mi nem engedte? A külső levegő óriási nyomása. Vagy pl. nézzük a majdnem minden háznál használatban lévő lopót (hóber), amely a borka a hordóbból kiszívására szolgál, min alap szik? Kizárólag a levegő nyomásán! Pedig leg-nagyobb része az őt használóknak azon meggyő-ződésben van, hogy a bort ő szivta a hordóba. Dehogy! A lopó (hóber) midőn alsó hosszabb szárát a hordóba eresztük, levegővel van tele, amelyet mi a felső rövidebb száron esakőszólt szivás segélyével magunkba szívunk s így annak üre légmentessé válik, ahová ezután a külső levegő nyomása a hordóból bor szorit bele. — Avagy az így megtöltött lopóbból, ha felső nyílását légmentesen elzárjuk unjunkai, miért nem folyik ki alsó nyitott száján a bor? Mert a külső levegő nyomása nem engedi S azonnal kiömlik, ha unjunkat elvéve a felső levegő nyomásának tesz-zük ki.

Avagy tekintünk a légsúlymérő (Barometer), amelyet az idő meghatározására használnak. Igen sokak előtt ez is holmi bonzorkányiságnak tünik fel, pedig ez is mint a fennebb elmondottak, kizárólag a levegő nyomásán alapszik. Mindaz-által el fogom mondani hogyan? (Folytatás a köv.)

SZINESZET CSÁKORTYÁN.

Május 5 én M i k á d ő. Gilbert és Sullivan operettje került a színpadra. A bohózatos japáni operette mindvégig vidám hangulatban tartotta a

meglehető számban megjelent közönséget. A szereplők közül kiválótlak: Nyiregyházy (Nanki Poo), E. Kovács Ilka (Jum-jum), Erdei Berta (Katsiha-Katós) és Szinay Lajos, akinek kupléi zúka tetszést aratnak. Az énekar egybevágozó működött, csak hogy a levegő-játéknál nem igen figyelt a kar a karmester palczájára. — Május 6 án A parasztkisasszony, Berczik Árpád népszimnőve adatott. Közönség szép számmal Egriné (Jolan) a mai előadásban kitű-nően alakított s illy jól még nem hallottuk énekelni. A közönség énekét több ízben zajosn megtapsolta s jelenések közben s felvonások után több ízben kihívta. Deák Pál (Fátyol Gergely), Saghnyé (Gönczöl Janosné) és Moór (Re-zeda) szintén megérdemelt tapsokban részesültek. — Május 7 én Lili, Hennequin-Herwé operettje adatott. Közönség szép számban. A szereplők között kiténtek: Erdei Berta (Amelie és Antonin), Moór (Antonim) és Havasi. — Május 8 án a Két Róbert című vígjátékban Moór (Gipsón szabó) és Havasi (Róbert) alakításai mindvégig derült hangulatban tartották a meglehető számban jelen volt közönséget. A mai darabban lépett fel a társulat itt időzése óta először, két legte-hesebb tagja: Agh Iona és Veszprémi Jenő, akik mai szerepükben is kiváló tagoknak bizonyultak. Altalában a mai előadás egyike volt a legsikerültebbeknek s a szereplők mindegyike kiérdemelte a színházlátogató közönség elismeré-sét. — Május 9 én Ripp Van Winkle, Mailhac és Farnie-Planquette operettje adták. A terem zűfoglalás telve volt. Kiválóan közre-működtek a főszereplők: Deák (Ripp-Ripp) és Erdei Berta (Lisbet és Alise). A kis Nyiregyházi Róza is megérdemelt tapsokban részesült. A kar elismerést érdemel. A kitűnő regényes operett a közönség tetszését megnyerte. — Május 10-én a Su h a n o c, operett újdonság került a színpadra. Közönség szép számmal. Erdei Berta (Józi szedőgyereki) hálás szerepét, érdeme szerint, gyakori zajos tetszésnyilvánítás mellett adta. Egriné (Eris), Nyiregyházi (Emil) és Moór (Bizot) a mai darabban is kiténtek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Nagyteremű, ahol színelőadásokat hallgatunk, bálakat rendezünk, felolvasásokat, nagygyűléseket sat. tartunk, szóval: társadalmi összejövetelünk központja, nem felel meg igényeinknek. Haladó városunk napról-napra égető szükségét érzi annak, hogy legyen egy tisztességes nagyterem. A szerdai színelőadáson ember, ember hátán állott s hozzá a tikkasztó meleg, az összeviszta toldozott falak, meg a gerendákkal megtámasztott tető, nem igen dic-sőtlik a város haladását. Anno einzban jól volt a mostani nagyterem, de most már nem jó, mert: tetemesen megszaporítottunk. Csáktornya nagy vidék főközpontja s az egyetemes, a szükséglet haladást kívánunk e tekintetben is. A városnak tavall volt már e célra 7 ezer forintja; azt mondják, hogy elvitte a manőver. Csak hogy a ma-nőver hozott nevet is, meg pénzt is a vá-rosnak. Ne kíméljük az áldozatokat, hanem építsünk és pedig ne évek mulva, hanem azonnal. Felhívjuk a városi ügyek élén állók figyelmét a „Hattyu” roskadozó nagytermére.

— A „ZALA” legutóbbi számában erősen megátadta a csáktornyai működő Saghj színtársulatát, mivel Fiuméba készül. Pedig Saghj színtársulatának több derék tagja van, akikkel a magyar színiügy nem vallott volna szégyent Fiumében sem, már csak azért is, mivel Saghj színeszeit és zenekarát Fiume színpadának meg-felelőleg egészítette volna ki az esetben, ha Fiuméba kerül. Megnyugtatósul a „Zalának”, arról értesülünk, hogy mivel Fiumében a bérletek nem sikerültek úgy, amint azt a társulat várta, Csák-tornyáról Keszthelyre megy, ahol már pünkösd-kor játszik.

— Róktóni halál. Folyó hó 9-én a reggeli órákban a csáktornya-szent ilonai országoton egy emberi hullát találtak az arra menők. A hullában Trojok Mihály 83 éves, sztanetincezi lakosra ismertek. A megejtett orvosrendőri vizsgálat kon tatálta,

hogy az illető szélhűtés következtében halt meg.

— A zalamegyei 48 ik gyalogezred jeles zenekara, pünkösöd vasárnap és hétfőn Kanizsán a Zöldfakertben, következő ked-dén pedig a Korona szállodában fog kitűnő zenéjével a közönségnek élvezetet szerezni.

— A kártyázók. F. hó 7-én W. az utczáról ismert egyn és H. péklegény a Zrinyi-külvárosi „Szarvas” vendéglőben kártyáztak. A vesztes H volt, akitől W. elnyert egy pár forintot. W. a nyereséggel a városba indult, a vesztes utána s vissza-várotelte pénzt, mivel állítolag nem igaz-ságosan nyerte el tőle. Ebből dulakodás támadt az ó-vár háta megett s bicakra ke-rülvén a dolog, a két játékos egymást su-lyosan megszurkálta. Ők az ágyban, ügyük pedig a bíróságnál van.

— Ez is kártyahistória. F. hó 4 én Csáktornya a Golub-féle vendéglőben M. M. iparoslegény kártyázott s veszített, mire gorbomáskodni kezdett a vendéglőssel, aki kidobta. Azonban kint megvárta kártyázó piáltását s utlegelni kezdte, de pórul járt, mert segítség érkezvén, véresre verték; nagyobb bajt úgy szabadult meg hogy tüzet kiáltott s a zavarban elmenekült. Másnap aztán mégis hűvösre tették hamis tűzjelzés miatt.

— Nasivasi a halállal. A szükség s a könnyű megélhetés vágya sok mindenre viszi a budapesti embert. A fővárosban legközelebb D. polgártársunk hazard játékba fogott: nasivasi játszott, de nem kártyával, hanem a halállal. Fényes lakást tartott a sugárúton, de a lakbért nem fizette meg s ehhez még nagy üzlethelyiséget is akart fölvenni, hogy fényes kereskedést rendez-hessen be — pénz nélkül. Ezt nem adták, amaz felmondta neki — májusra A kellemetlen helyzetet D. sokáig törte a fejét, míg nagy tetterre hárzta el magát. — Május elsején a felesége kéztörölve járta be a szomszédokat és ismerőseit, hogy térje öngyilkos lett: a Dunába u-grott és oda veszett. A kétségbeesett asszony a legnagyobb részvételt keltette mindenütt, úgy, hogy hitsorsosai rögtön rohantak a bűrzére, ahol sikerült gyűjtést indítottak meg a hét gyermekkel megáldott özvegy javára. Mikor a pénz át szolgáltatták a gyászoló özvegynek, fűtlyrésze toppant be a férj s meghajtva magát hű barátai előtt, e szavakkal: „van üzlet! van lakás!” megölette örmkönyvekben uszó feleségét... A nasivasi beütött!

— Amerika Budapesten. Általános a panasz, hogy nálunk még egyre előlőtet ural-kozik az ipari és kereskedelmi foglalkozások iránt. Ez az oka, hogy ifjaink mind az inproduk-tív pályákra tödulnak ijesztő mérvben növelve az értelemi proletariátust. Hogy lassan-lassan megörökösze a balga előlőtet a fővárosban szá-mos jelenséggel találkozunk. Mint bentünk értesítenek, legközelebb egyik kiváló tudosunk, aki egyetemi tanár és katolikus pap, szép jelet adta annak, hogy a tiatesz ipar nem szégyen. — A rohamosan épülő nagykorút egyik fényes pa-lotájában uszonacsnakotok (bodega) rendezett be, hol a nap folyamán hideg étkeket s a leg-jobb hazai borokat lehet kapni. Az országos hírű tulajdonos a tudományos munkában kitű-radva, egy ingujra változva a legnagyobb bur-galommal s udvariasággal szolgálja ki a bodega vendégeit. Haladunk! Amerika Budapestre költözik! Költözzék is.

— Nincsen piszeorr! — Nincs?!... sóhaj föl némely olvasónk a tükörbe. — No, ha van is, bajos pisze hólygok s nem bajos fitos urak, de önökön áll, hogy ne legyen... Tesék Newyorkba utazni dr. John O. urhoz, a világhírű sebészhez, ki az orvosok társulatában őt sike-rült operációval bizonyította be: hogy a pisze-seget könnyebben el lehet tüntetni, mint Csillag Anna pomádéjával a kopaszsgót. Roq doktor

taj trgovac pošle dečaka drugičkrat i tretičkrat s prošnjom, da je njegovoj gazdarici jako sila za cukor. A olega premisli silu gospodarice, odseče komad cukora i reče: Na, tu imaš i ređi svojoj gazdarici, da joj to vu ime prijateljtva i usluge prez penezov dajem a naj zna, da denes nije smeti tržiti! Trgovac dobivi ovak cukora, požuri se k poglavarstvu ter prijavi kolegu svojega, da na ovo i na ovo i na prepovedani svetek trguje. Ali; što pod drugim jamu kopa, sam se vu nju zakopa! Iztraga sudbena otkrila je zlobu trgovca ter njega zbog ovoga ne-joštenoga čina vu ime zakona na 12 fort. kaštige odsudila. Mi velimo pak, da je za tak nazlobnoga človeka a preveć mala ta kaštiga. Orakva zloba morala bi se malo oštřeše kaštigovati, nebi tu škodilo par dne-ov rešta!

Kiselo zelje i vandracev.

Poznato nam je, da vandravci nerado vzeemu skuhanja, koja jim se navadno pri svakoj hiži ponude. Kak i nebi! Am je i njim draga pečenka ili groš, nego li zelje! Ovih danov došel je v jednom varošu vandracev k gospodskoj hiži a kuharica dala mu je vu predhižu tanjir zelja. Za kratki čas donese mter vandracev tanjir i otde a kuharica mislila si je, da je taj baš gaj gladen moral biti, kad je na brzoma zelje pojel. Drugi dan bil je deždž a gospa hižna imajuća vani posla, vzeume ambrelu, koje je navadno vu predhižih na štelači stalo. Kada je na valicu došla i ambrelu odprla, iznenada se preplaši, videća, da iz ambrele na nju zelje cušpajz curi. Kuharica je stopram možla raztolnačiti, odkud je to zelje tam dospelo.

Turnür.

I opet je od turnüra govor. Nezdvavnja je vu arbskoj skupštini bil od njega govor, pak opet pri nas rollu igra. Srbi hoteli su štibru na tu nesrećnu dekoraciju hititi a bormeš skoro imaju prav. Stvar takva, koja more skrovno čuvati skrito blago, velike peneze, more bormeš i nekaj štibre plitati. Pri sator-alja- ujheljskom kr. sudu stala je ovih dneov jedna sluškinja, koju je gospodar Leichtmann supunar potvoril, da mu je ona jezero forintov vkrala. Devojka dugo je tajila, ali nesrećni turnür ju je izdal. Nemilostivai i bezaradni policisti poluknuli su tijam pod turnür i eto! tu su počivale lepe banjke Lichtmanove! Oh ti nesrećni turnür!

Fridik III

Nezdavnja dobili smo glas, da življenje nemškoga cesara Fridrika na koncu visi i za par tjednov čekaju smrt njegovu. Ali što zna, kaj je vu nebu gori odlučeno? Vezla čisto pozitivno p šu sve novine, da je cesaru opet ležeća i da se bude za par dneov iz postelje stal. Na taj način more se nesrećni cesar polek obstojeće svoje nevolje još dugo vremena mučiti.

Črešnjeg.

Što bi mislii, da pri nas vu Europi vezda već ima zrelih črešnjah! Pak ipak jih ima! Na Markov dan podvorili su vrtlari vatikanski sv. otou papi k obedu s podpuno zreliimi črešnjami. To je već stara navada, da na taj den vrtlari sv. otca srešnjami posluže a to jim je i letos lepo za rukom pošlo. Sv. otec papa izjavil je podpuno zadovoljstvo svoje i gospodski je nadaril svoje vrtlare za pazljivost njihovu.

Strela.

Komaj je malo toplo nastalo, već se od više stranah čuje od grmljavine, bliskanja i strele. Vu obćiai Bugji bil je ovih danov veliki viher, koj se je do tretje vure populdan vu bliskavicu i vu pucanje strelah preobrnul. Kis Roza 20 let stara devojka iduća

iz polja čuma, zastignjena bi od bliskanja i vu jeden nesrećni hip tresne nad njom strela ter ju tak ošine, da je vu istoj minuti dušu zdehнула.

Strahoviti čin.

Vu mehala obćini temeške varmegije pasel je v zorji svoje konje Bogjanc Rista ondešnji gazda. Kada mu je v jutro žena zajtreka donesla, našla ga je zamotanoga v čohi na trati ležati, ali konje nigde nije videla. Brzo se prigne k mužju, da ga prebudi i zapita za konje, ali ju strahota vu taj hip popadne. Nesrećni muž bil je ves izmrevarjen, krvavi a obadva oka bila su mu van izpehnjena. Buduć konjov nigde našli nisu, to je sigurno, da su to tolvaji napravli s njim.

Restantska košta.

Keseg Johana stanovnica vu Marczal-házu bila je zbog nekakovoga pregreška vu iztražnom reštu a na zadnje bila i odsudjena. Kada ju sudec zapita, hoće li apelovati proti osudi, čisto i odprto zakrikne ona: „To ne to! Zakaj bi ja apelovala, kada ja v reštu tak dobru govodsku juhu dobim. Bar vezda vžijem toga, kaj doma skoro nigdar nemam a ipak jako rada vživam!“

Aetna.

To je najvišeši vulkan vu Europi, doseže visinu od 11.000 stopah (uhov). Pred dvemi letmi je zadnjikrat hital oguja i to takovom silom, da je van hiečena lava do 500 meterov visoko letela a veliki del okolice pokrila i vništala. Iz Katanije dohadaju glasi, da se taj ognjometni breg na novo pripravlja na svoju akciju. Vele, da se iz njega kadi, pepel i drobno kamenje iz njega freca a vu vutrobi muklim glasom štopoče. To je, kak vele znamenje, da bude na-koro ogenj hitati počel, a blizu stanujući Talijani sa strahom čekaju strahotu toga vulkana.

Glad i tifus.

Vu prusko-slezkoj severnoj pokrajini vlada strahovita nevolja. Ljudstvo trpi glada a hrani se samim krumpirom, kruhom i žganicom. S toga nastal je tifus i drugi betegi, koji strahovito haraće med siromaskim stanovničtvom vmarjajuć prez milosrdnosti staro i mlado. Tržaki su tam jako slabo plageni.

Vesenje vu Trstu.

Ubojica Maffei, koj je predi nekoliko mesecih vmoril kasira Nosettija, odsudjen je na smrt i to smrt galgah. Za pomilovanje Maffeia išlo je više molbah k Njevogomu Veličanstvu vu Beč, nu buduć pomilovanje tak zvani „p a r d o n“ nije došel, zato su ga ovih danov obesili. Maffey čisto se je pred smrtju k Bogu obrnul, prosil je Boga a ljudstvo za oprošćenje a lepo se je vnapet pred smrtju spovedal.

Ponorela žena.

Vu Bernauu (Nemačka) zaklala je lončarica imenom Wiese dve svoje kćerke ter iz-rezavši neđužnu dećicu na komade položila jih je ovak vu zibku. Zatim pozvala je susede ter jim stihla, tobož otajno izpovedala, kak joj se je vu snu Bog prikazal i naložil, da decu svoju naj spokole, ar na skoro bude Bog i nju s mužom skupa k sebi vzel. Nesrećnu mater taki su — to se samo po sebi razme vu špital spravili, da ju vrade vu strahovitom tom betegu.

Izpunjena senja.

Vu Ricsnyu, varmegiji nyitranskoj senjala je žena nekoja Dušinskija, da je strela v njesinu postelju vudrila. Kada se je prebudila, tak ju je strah popal, da je skočila iz postelje, ter svojega muža s krikom i vikom prebudila i pripovedala mu strašnu senju. Komaj ju je muž opomenul, da se vmiri i spozabi na bedastoću senje, kad vu isti hip zaprasne vani nad hišom i strela

vudri v hišu, gde su spali. Na sreću nije nijednomu zvan straha nikaj drugo pripetilo.

Magjarska slovnica.

Nekoji potrebni razgovori vu magjarskim jeziku za one, koji bi se r di znali nekaj po magjarski razgovarjati.

Vrt.

A kert.

Naj pogledaju vno go sadje.
Néze meg a sok gyümölcsöt.
Jeli je smeti kaj vzeti?
Vajjon szabad valamit elvenni belőte?
Zakaj ne?
Miért nem?
Jeden kak i drugi je najbolši „gospodin“ na svetu.
Egyik úgy mint a másik a legjobb úr a világon.
Ja bi rad malo grozdja
Én szeretnék egy kis szőlőt.
Naj vzeemu jeden grozd, ov je zrel.
Vegyem egy fűrtöt, ez érett.
Ove hruške, jabuke i breskve su jako dobre.
Ezen kőrték, almák és barackok nagyon jók.
Moram si jednoga klinčeca vtréi.
Egy szegfűt kell szakítsanom
D ši vugodno.
Kellemes illata van.
Ovdi je vreme oditi.
Itt az ideje elmenni.
Hodmo onda.
Menjünk tehát.

Licetacije.

- Proti Jezernik Imbri iz Podturna, vu Novakovcu, 18-ga majuša.
- Proti Szovar Gregoru, vu Vratiscinu 2 ga juniuša.

Kalendar.

(Od 12-ga do 19-ga)

- 13. Nedelja. Servac.
- 14. Pondeljek. Bonifac.
- 15. Torč. Sofija.
- 16. Sreda. Ivan nep. Se-jem vu R. Kanži, D.Dobravi, vu Berinu.
- 17. Četrtak. Paschal.
- 18. Petek. Ven-ncij.
- 19. Sub. Celestin. Prvi četvert.

CENA ŽITKA

Kuruza 6. — 6.20 Pšenica 6.50-7.25 Hrz 5.50
6. — Ječmen 5.50 — 6.25 Zob 5.50 — 5.75

LOTTERIJA.

Špešt 6. ma'uša 1888.

48. 70. 39. 24. 66.

Odgovorni urednik:

MARGITAI JOZSEF

zab állítja, hogy születésünknél az orrunk mindig szabályos, egyenes alkatu s csak később torzul el, részint öröklött hajlamok, részint fizikai hatások miatt. Roe az operációkat úgy eszközölte, hogy az orr cimpáit egészen a porozóig fölmetasztotta, aztán megörvídítette annyira, hogy az ajakhoz visszavarrva az orr hegye a porcos részszelet egy vonalba esett. Az operáció mind az öt esetben lényesen sikerült úgyanyira, hogy a metszés a legelősebb szem is alig-alig vette észre. Tehát aki irigylő a Vénus-orrokat, utazék Amerikába: potom ezer forintba kerül az egész!

— Az utmutatóból, a magyar és közös közlekedési vállalatok egyedüli hivatalos menetrendkönyvéből megjelent a folyó évi III (májusi) füzet, mely tartalmazza a magyar osztrák, közös és külföldi összes vasutat, a Dunagőzhajózás és tengeri hajóknak legújabb menetrendjeit, az indulási és érkezési időnek állomásról állomásra való leg fontosabb megjelölésével, teljesen megbízható értesítést ad a külföldi vasutakkal és hajókkal való közvetlen csatlakozásról s magában foglal sok oly hasznos tudnivalót, mely nemcsak utazás alkalmával, de z életben egyáltalában üdvös szolgálatokat teljesít és semmi más menetrendkönyvből nem található. — Egyébiránt megérdemli ezen mű hazai közönségünk hathatós pártfogását azért is, mert megbízhatóság dolgában fölüli áll mindazon külföldi importált s idegen nyelvű menetrendkönyveken, melyek nálunk még mindig oly nagy számban vannak elterjedve. Ezek a külföldi könyvek a magyarországi vasuti állomások következetesen német nevekkal ruházzák fel s németül is nyomtatják ki, mi által a közönségnek nem csekély kellemetlenséget okoznak, a magyar utmutatót előbenne egy a hazai, mint a külföldi állomásokat saját neveiken nyomtatja ki, értesítést ad a menetdíjakról, mér-

séket árakról, bérletjegyekről stb. Szóval aki utazni akar, az vegye meg az utmutatót, amelyben megtalál mindent, amire szüksége van. Ár 50, postán 60 kr. Kapható a kiadóhivatalban, Budapest, Podmaniczky utca 17. és az ország minden lényeges könyvkereskedésében és vasuti állomási pénztáráinál.

KÖZGAZDASÁG.

Jelhívás a magyar gasztdközönséghez.

A magyar gasztd jégbiztosítási szövetege, mely keletkezésekor a gasztdközönség meleg rokonszenvével, s a külföldi biztosító társaságok féltékenységével, zajos gáncsolodásával egyképen találkozott: immár egy gyakorlati munkásságban leltel évre tekint vissza.

A sors, mintha új intézményünk életképes ségét mielőbb a legnagyobb próbára kívánta volna tenni épen az elmúlt évben — példátlanul számos jégvérssel látogatta meg vetéseinket. A kárterítések egész özöne — melyet jégszövetségünk mindjárt az első esztendőben károsult szövetségi tagoknak nyújtott, — nem engedte meg, hogy az első év üzleteredménye nyereséges legyen. De szövetségünk — a kivételes rossz esztendő minden csapásai között szilárdan, becsülettel állta meg helyét. Eltérvelőségünk oly lényes bizonyítéka ez, melylyel szemben nagyra nő a bizalom és elnemi a gáncs.

A szövetség — mely a zsenge korában reázdult — rendkívüli kedvezőtlen viszonyokból megedve került ki: nagy és biztos jövő előtt áll. E jövőbe vetett bizodalimának adott ép oly észszerű, mint hátr. kifejezést az első ma-

gyar általános biztosító társaság, midőn tülhadya a szövetség megalapításakor elfoglalt álláspontján, hivatalos tudomasunkra jutlatta, hogy a jégszövetség tagjai által a törzsbevallásokban lekötött közzétehető kezeségi összegekről egyszersmindenkorra lemond. A lekötött összegek befizetésének kötelezettsége alól a tagokat bármily esteire való tekintettel is felmenti és a szövetségbe ezután belepő gasztdktól semmiféle kezeségi összeg lekötését nem követeli.

Eiváallja ezzel az első magyar általános biztosító társaság szövetségünkért a legteljesebb anyagi felelősséget. A társaság, melynek minden kétségen felül álló anyagi és erkölcsi megbízhatóságát külön hangsúlyozni felesleges, korlátlan szavatosságot vállal káraink pontos és teljes kifizetéseert. Ha káraink megtérítésére díjbevételeink elegendőe nem lenne, a társaság a mutatóköz vesztéseget saját vagyonából fedezi, s ezzel szemben, csupan a jövő években e-szeg mutatóköz nyereségeinkből vehet magának kárpótást.

Ez újabb, jelentőségteljes nagy előnyökön kívül, mindazon előnyök is épségben maradnak, melyeket a szövetségi tagok már eddig is élveztek. Ilyen a 20%-os díjengedmény, mely a jégszövetségi tagság egész tartamára visszavonhatlanul megadatik. Alig szükséges figyelemzetnünk a t. gasztdközönséget, hogy e 12 évre szóló díjengedmény sokkalta értékeeseb reá néve, mint a részvényitársaságok egy-egy évre szóló díjlesztállításai, melyeket bármikor újabb díjtelmélesek követhetnek.

(Vége kör.)

FELELŐS SZERKESZTŐ

MARGITA JÓZSEF

TECAI V.

VU ČAKOVCU 13. MAJUŠA 1888.

BROJ 20.

MEDJIMURJE

Uredništva pisarna:
Glavni pišće, fraterska hiža, lěvo na kondignaciji. — S urednikom mođi je svaki dan govoriti med 11 i 12 uram. — Sve poliške utiče se sadržaja novina, naj se pošiljaju na ime Margital Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdajeljstvo:
Knjižara Fischer Filipova kam se predplata i obnane pošiljaju.

Predplata eena je:
Na celo leto . . . . . 1 frt
Na pol leta . . . . . 2 frt
Na četvrti leta . . . . . 3 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obnane se poleg pogodbe i fal računaju.

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povuéljivi list za puk
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Štábeni glasnik: „Medjimurskoga postpomađijnjeva činovništva društva „Čakoviške šparkske“, „Medjimurske šparkske“, „Dobvo-Medjimurske šparkske.“
i „Postpomađijnjeva društva“ „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva“

GOSPODARSTVO.

Kakov cilj ima širenje znanstvenoga čmelarstva

Da na ovo pitanje uzognemno izcrpljivo odgovoriti, neobhodno je potrebu, da na oko vzećmo čmelarstvo, kak ovoga tak i prečastnoga stoletja.

I vu prečastnih su vremenih su čmelarstvo se bavile iste stanovitosti kaj i vezda, zemljoposedni razred gospode, kmeti, navlastito pak svećeniki i učitelji.

Niti pred tim neje bilo čmelarstveno zanimanje položen na kakve jako znanstvene podloge. Ali poljodelstvo za prečastnih stoletja neje jo zavzelo takve mere, kak vu ovom veku, naročito pak vu dru goj polovici toga veka. J pred tim su zemljoposedateljna plemenitaška gospoda tak kaj i kmeti dodu e poglavito se bavila s poljodelstvom samo da je poljodelstvo predtim jako se po izvanjšćini merilo.

Velike dele imanjah zemljoposedateljne gospode iznašale su šume i pašnjaki (gmajne), orane zemlje malo je bilo. Poleg toga pak su močvare još nepregledne do line i pustare zavzimale. Povsud su bujne paše imale čmele. Sledom toga moglo je čmelarstvo i poleg najpočetne ega rukovodjenja ipak donati hasna.

Da pak čmelarstvo neje malo hasna

donašalo, posvedujuju ona priznajuća kra ljevska pisma, koju su kralji naši poglavito klostrom, cirkvam i nekojim varošom izdali.

Ovak je n pr po darovnom pismu od kralja Bele II. 1138 ga leta izdanom za stran dömške prepošljije obvezalo se 59 obćinah davati vsako leto znamenitu vnozinu medice, vsaka obćina 175 veder.

Opet Bela IV. 1255. leta, aegulizajuć maldarivu varoša Budima, odredjuje naredbom, da se i med te vosek, kakti znamenite stvari pod obvezu mltarine pribrajaju. Znamenitost čmelarstva posvedo čuje i ona zakoniti postupek, da su po te tak zvane Dožine puške bune pobunjeni kmeti i s desetine od meda kaštigovani bili; te je ova uredba stoprv 1836. poleg z čl VII §. 4 prestala.

Ali posvedujuje to i već slobodnih spisov. Tak n. pr. od Ferdinanda II. 16 čenskim i rošćevskim pivarom izdani slobodni sñisi.

Niti Erdeljska nije zaostala na polju čmelarstva. Nego je protivno se svojim govo itim brajem, po visinah i dolinah, s bujnim cvetovjem izvršno služila čmelarstvu. Kaj i to dokazuje, da je Rakoci Gjura I. glavár erdeljski zelio trgovinu s medom i voskom za svoju stran poje dineatoj ceni osigurati i cilj ov je 1631. leta na oršačkom spravišču postigel, ar su mu resoluciju ovu erdeljski stališi odobrili.

Rakoci Gjura I i II. erdeljski glavári i sami sami su se s čmelarstvom bavili, državći čmelara vu osobi Mihalja Hórhija, koji je izdal i knjigu od magjarskoga čmelarenja pod titulom „Erdeljska čmelica.“ Trgovinu pak s medom i voskom sa varoši Seben i Brašov tirali vu najvećoj meri.

Gledeć pak na narodnosti, bavili su se kak vu Magjarskoj tak vu Erdeljskoj sa čmelarenjem Slovaki (Toti) poglavito pak Nemci, te su izvadjali trgovinu s prirodnom meda.

Prečastnoga veka je Maria Terezija, potlje nje pak cesar József II veliki poličaj dal za austrijsko i magjarsko čmelarenje.

Obćen to gibanje reformacije poteknulo je i unapregjenje znanstvenoga čmelarenja. Ali na početku ovoga stoletja je i čmelarstvo kak i sje ostalo na nazadak nagnulo.

Vu Nemačkoj je za trideseti i četrdeseti letah i na čmelarstvom polju već počel znanstveni prave razviti se, s jednom rećjom, počeli su se znaki napredovanja pokazovati. Pri nas je medtim još uvek dremalo. Samo izumno su se pojedini podeli gde, koji su delomice sledom potiča napredujućega vremena, pravilneli, znanstvene i praveć označili i pokazali ili su ga pak i nasćovalji. Ali ovi su samo ob sebi razstepeni pojedinci bili.

1844 te je Foith J. duhovnik helte

venjski zmožel doduše jednu čmelarstvenu zadrugu, ali i ta je samo iz 20—30 kotri gov životarila, gda no je za petdesetih letah zavsema se slozila.

Nego je navlastito na nizko spaló čmelarenje sledom 48-mo ljetnoga velikoga preustrojenja Oslobodivši se do onda u kmetije stojeći zemlja, te porazdelivši se šume i pašnjaki, najvećki del njih preobratit je vu oranice. Stegnili su se pašnjaki za čmele. Navlastito pak to, da su izorane čiste zemlje izvrtno repicu i pšenicu donagale-kaj bi se gospodar zabavljaj s čmelami od male znamenitosti.

Poleg vsega toga bili su pojedini, koji su s vremenom napredovali. Bili su, koji su tirali znanstveniš čmelarstvo poleg navuka vadjenoga iz magjarskih strukovnih knjigah ili su ovo s oca na sina prenatili Ali su bili, koji su iz stranozemstvene, navlastito iz nemačke književnosti se vu, uivali iz Dzierzonovih novih strukovnih čmelarstvenih navukov, okvirnih kočnicah; takve su si priskrbeli prevu avali te su čmelarenje znanstveno izvadjali. Ali zadrúžnost ne-kak neje mogla uspeti. Zahman su pojedinci trudili se čmelare vujudinit, sloziti jih vu pojedina družtva, to samo neje hotelo uspeti. Napokon je 1873 leta u trojilo se južno magjarsko čmelarsko družtvo. Kam je kakti med Nemce putem nemačke čmelarstvene strukovne književnosti Dzierzonova nova čmelarstvena kultura leži doprila. Ali je i sa arbeske strani poteknuto pčelarstveno gibanje nedvojbeno pokretaj prečueno na udruženje južnomagjarskih čmelarah.

Ovu čmelarsku zadrugu nasledilo je ustrojeno bačkoga, békékóga, banfalvanskoga, aradskoga čmelarskoga družtva Sva ova medtim zadovoljavajuć samo mestnim o ekivanjem, udružujuć mestne sile, nesu u stanju bila čmelarenju obćenito prečvetanje podati.

(Dalje sledi.)

I: prostost Medjimurja.

Sv. Juraj — Lopatinec.

Od Podturna dve vure daleko med bregi leti sv. Juraj. Tu je negda izpod velikoga oltara zviranjek zviraj i po tom je i občina v magjarskom jeziku Vizi-Szt.György t. j. vodeni sv. Juraj. Cirkva zidana je ovde na jako lepom mestu s prelepim izgledom prama jugu, iztoku i severu. Na svako Gjurgjevo obdržaval se ovde glasoviti sejm.

Već od 20 let službuje ordi obće obljubljeni plebanoš Mihanovich Ivan plemenitaš zagorski.

Sim spadaju: Novoszelo, Dragoslavac, Vel. Mihaljevec s cirkvom sv. Katarine, Bogdanovec, Badlje, Dubrava, Brezje i Mali Mihaljevec koji su po bregih sim tam rezatepeni. K fari spadaju marofi okolo lešeci ter ova okruženja zadržavaju.

Košnjak, Mrzlopolje, Velikibrest, Bračevac, Lopatinec, Vučetinec, Zasad Pleskovec, Ferkatovec, Okruglvrh, Dugivrh, Dragoslavskivrh i Vučanovskivrh.

Pobožni plebanuš donesel je iz Laureta jeden kip blaž. Device Marije, kojega postavil je vu 20 korakov od cirkve napravljenu kapelicu. Kapslu dal je obgraditi šeljeznimi gatrami s pred gate postavil je klecalo, da se narod polek idući izvana Majki dožjoj klanjati i moliti more. K zidu prislonjeg kip pripoveda se činaji se čudesa; a kada je plebanoš to epozil, dal je s dopušćenjem poglavarstva svojega tohiki oltar tomu napraviti, da se je mogla pri njem i mesa služiti.

Plebanoš preporučal je narodu kip De

vice Marije i na skoro je broj pobožnih kršćenikov, pohadajućih taj hip, ta narasel, da redovniki nisu vtegnuli spovedi obavljati. Iz eologa Medjimurja, od prek Mure Magjari a i preko granice Stajerci dohadjali su na jezere klanjat kipu ovomu. Videći plebanoš, da se s pomnožavanjem naroda i dohodek oltara jako pomnožava, nakanil je zazidati cirkvu s turnom i oltari. To je i napravil. Zazidal je cirkvu čisto jednaku s farnom cirkvom, na povišeni oltar postavil je kip bl. Device Marije a poleg ovoga podigel je još par lepih oltarov, napravil šekreštiju i i prodikalnicu. I farov, koj je negda iz dreva bit napravljen, dal je lepo zazidati.

Z A B A V A

Spomenek stare slave Medjimurja

(Na notu: Po jeseru bliz Triglava ...)

Hitro teče silna Drava,
Čunek ziblje se po ujoj;
Milo se vu čuncu perva, — —
Glas je v šumi zelenoj.

Ptićicah se glas odzivilje
Z dalka, z bliza veselo:
Ptićicah je to veselje
Srce mi razigralo.

Dok se zibljam po slapovih,
Pevajući pesniću,
Iz vremenah starodavnih
Premi-ljavam slavicu:

Kad su dišli tu junaki
Medjimurja slavnoga
Vojuvali — verom jaki —
Za dom roda svojega.

Tak si spavam staru diku,
Ka je rod naš obvila;
Diku, slavnu i veliku,
Ka još nje zaspala:

Vitežke im naša broji
Zemlja mila sine nam;
Dične ona kćeri goji,
Ké juake daju nam!

Jeden mučenik vu Chini.

Prije zadnjega rata vu Kinezkoj, prečevali su često kinezki poglavari krv kršćanskih mučenikov.

Jeden od ovih n srećnih, imenom Hua-shing, bil je na takovu stranu mučeničku svert obsuđen. Obsudjeniki su bili onde, kakti za peldu, pred kinezkom cirkvom mučeni i pogubljeni. Kada su hahari rečenoga Hua-shingba pred cirkvu, na mesto mučenja i pogubljenja dopelali, kada je onde sve priprave za mučenje opazil, prebletel je a tim više više, kad je onde još dve, na muke ob-udjene i k stupu nemilosrdno privezane, čisto gole devojke opazil. Odsudu vodeći kinezki poglavar već je bil na mestu, i smejal se je s onim živinskim smehom, s kojim se človek more smejati, koj je vu stvari seguren, da bu sa svojim slabešim neprijateljem lahko gotov.

„Jeli se bojiš?“ zapita poglavar obsudjenoga.

„Je, bojim se“ odgovori ov.

„Tak onda, odreći se katoličke vere.“

„Nigdar!“
Sad počne mučenje.

„Ti jako trpiš?“ pita ga poglavar.
„Trpim strašno“ odgovori mučenik.

„I ti znaš, da te još vno go vekše muke čekaju?“

„Znam.“
„A jeli se ti pred njimi bojiš?“

„Je — bojim se.“
„Tak anda pogazi s nogami ovo razpelo“ s tem vu deue pod noge razpelo.

„Neću!“
„Tak je barem s rukom vudri i pošpotaj“
„Neću!“

Muke budu zatim nastavljene.
„Vudri razpelo, ili odmah budu sledele još vno go gorše muke.“

„Još gorše?“ ponovi kršćenik svoju celu jakost skup pobravši, i svoje srdce k Bogu zdiguvuši.

„Još sto krat gorše. Jeli se bojiš?“
„Bojim se.“

„Gledi, kak se one klešče vu šerjavki onde žare; za kratek čas budu ti iz tela meso na komade trgale. Bili ti štel biti od tih mukah osloboden.“

„Bi.“
„Tak anda pljuni na novo razpelo.“
„Nigdar!“
„Ti buš odmah pušćen, ako to véuiš, pušćen, jeli buješ?“
„Ja svoju slobodu za takvu cenu nečem kupiti.“

„Tak barem tak napravi, kak da bi je tobož popljuval!“ nastavi poglavar i zdigne razpelo ter je približi Hua-skingu k obrazu. Zidnji se k razpelo prigne i još nigdar nije se videl tak pobožen nutešnji i zahvalneši kušec, kak je bil ov sada, kojega je taj nesrećni aldor progonstva na noge razpetaoga pritiskul. Vu najrekšoj razjerenosti zdigue poglavar razpelo i vudri z njim svojega aldova s takovom silom po čelu, da se je isti nesrećen i mrtvecu spodoben na zemlju zrušil.

Sad su ga odpeljali nazad vu zatvor, da ga za nekuliko dni, dok se malo oporavi, na još vekše muke budu mogli vleći.

Sin tamničarov, dečak od kakovih 12 let, imenom Amoun, gledal je črez ključenicu tamnice, kakve muke je nutri ov ves zmrcvarjeni kršćanski mučenik trpel. Ona angelska trpljivnost, i tiha podanost, s kojom je Hua-shing svoje muke trpel, tak su gliboko genule dečaka, da je odmah začel plana za njegovo oslobodjenje snovati, kojega je i sledeću noć srečno zpelal. Črez vno go let zatim bil je osobito Hua shing, kojega je velika i težka zadača zapala, da katoličke missionare za vreme progonstva vu Kini vpelja. Nitko nije bolje razmel, kak on, k tomu potrebne perane zbitati, i nje na ov težki posel priredjivati. On je pokazal vu naj težebih i najpogibelnih odnosajih isto tak hladnokrvnost, kak i prisutnost duha, ter je znal svoje delo za katoličku stvar tak rabiti, da je stotinam i stotinami već na muke obsudjenim življenju oslobodil.

Emanuel Kollay.

KAJ JE NOVOGA?

Jal i nazlob.

Svet je pun jala, nanovitnosti i nazloba, ako jedno nu sreća malo sluši, već mu to sto drugih spočitava; ako ne vu oči, a to za lrbtom, večk at pak mu baš naškoditi i sreću od Boga danu pokvariti nastoji. Ovak je napravil jeden trgovec vu V. varošu. Isteći pokvariti pošćenje svojega kolege, napu-til je jednoga dečaka na prepovedani svetek, da odide k njemu pol kilograma cukora kupiti. Trgovec, znajući, da vu svetek trčiti nesme, odpošle dečaka prez cukora. Ali zlobui